

Nationaal Archief
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Eindrapport DSO DUTO-scan

Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO-LV)

“Open Stelsel voor Derden”

09 december 2020

Wat vooraf ging

- Scan 1 - “Opstellen, indienen en ophalen verzoek “ (PKo1: van Idee tot indiening)
- Scan 2 – Het beheer van algemene informatieobjecttypen die voorkomen in alle procesketens die het DSO-LV ondersteunt
- Scan 3 - Samenwerkfunctionaliteit DSO-LV – “Samenwerken aan behandelen”
- Scan 4 – “Van Plan tot Publicatie”

Resultaat : concrete verbetermaatregelen en aanbevelingen voor een volgende DUTO-scan:

<https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/digitaal-stelsel/documenten/duto-scan/>

Aanleiding

In de architectuur van het DSO staan 2 belangrijke uitgangspunten over archiveren:

- de gegevens en de documenten die door het DSO worden verwerkt en gegenereerd moeten duurzaam toegankelijk zijn
- het DSO moet in zijn werking voldoen aan de wetgeving (zoals de Archiefwet)

Om het DSO te toetsen aan deze uitgangspunten, is afgesproken dat de gegevensstromen door en in het DSO worden geanalyseerd d.m.v. zogenaamde DUTO-scans.

Over archiveren

Waarom archiveren?

- Documenteren werkprocessen van de overheid
- Ten dienste van:
 - Bedrijfsvoering
 - Verantwoording
 - Rechtszekerheid
 - Onderzoek
 - Cultureel erfgoed

Wat is archiveren?

- Archiveren = duurzaam toegankelijk maken van informatie
- Toegankelijk =
 - Vindbaar
 - Beschikbaar
 - Leesbaar
 - Interpreteerbaar
 - Betrouwbaar
- Duurzaam = bestand tegen verandering
- Voor alle informatie ontvangen of gemaakt bij het uitvoeren van een overheidstaak, voor zolang als nodig.

Maar wacht! Het DSO-LV archiveert toch niet?

- DSO-LV is alleen doorgeefluik van informatie
- Bevoegd Gezag is verantwoordelijk voor aanleveren en behandelen
- Dus is Bevoegd Gezag toch verantwoordelijk voor archiveren?

- Klopt, maar...
 - ...DSO-LV (als doorgeefluik) is een taak op zich, daarvoor wel archiveren
 - ...DSO-LV moet archiveren door bevoegd gezag mogelijk maken
 - Dus DSO-LV archiveert voor zichzelf, maar niet voor bevoegd gezag

DSO DUTO scan 5

DUTO-scan

- In een DUTO-scan wordt op basis van kwaliteitseisen bepaald welke informatie, op welke manier en hoelang toegankelijk moet blijven.
 - De 13 DUTO-eisen: <https://www.nationaalarchief.nl/archiveren/kennisbank/overzicht-duto-eisen>
 - Invulling en vertaling nodig naar specifieke context.
 - Methodiek van de DUTO-scan is ontwikkeld door het Nationaal Archief
- Doelen scan:
 - Aanbevelingen voor verbeteren duurzame toegankelijkheid
 - Bewustwording, kennis delen en dialoog tussen de verschillende belanghebbenden
 - Leerpunten en voorbeelden voor DSO & Nationaal Archief

Proces DSO DUTO-scan 5

Opdracht DSO DUTO-scan 5

- DSO DUTO-scan 5 richt zich op het Open Stelsel voor Derden
- Doel: specifieke ontwerpkeuzes bepalen
- Opdrachtgever DSO: Maaïke Pijnaker (Productmanager Omgevingswet)
- Uitgevoerd in augustus en september 2020

DUTO-scan canvas

CASUS: DSO-LV – Open stelsel

Gebruikers

Toekomstige raadplegers van informatie

Primaire gebruikers (indirect via services andere voorzieningen binnen DSO-LV, GT's en ondersteunende systemen)	Secundaire gebruikers
Afneemers en aanbieders Applicatieontwikkelaars (bijvoorbeeld: overheid, commercieel, zelfstandigen, belangengroepen)	DSO-beheerder Bevoegd gezag Historisch onderzoeker Burgers en bedrijven

Verandercontext

Ontwikkelingen die zorgen voor veranderingen in werkproces en applicaties

- Invoering omgevingswet
- Programma Bevoegd Gezagen (veranderopgave)
- DSO

Werkproces

Activiteiten waar informatie uit voort komt

- Het afnemen van informatie en functionaliteit via het Open Stelsel
- Het aanbieden van informatie en functionaliteit via het Open Stelsel

output

Informatieobjecttypen

Informatie die ontvangen en gemaakt wordt

Beheerlog/ audit
API specificaties
Beheerdocumentatie API's
Authenticatie context
(*identiteiten, API keys*)

input

Applicatie(services)

Waar informatie bewaard en beheerd wordt

Knooppunt (OSvD (API's) / API Store)
Ontwikkelaarsportaal (API register)
Stelselcatalogus (begrippen, waarden en definities)
API URI Strategie
Systemen buiten scope
LVBB*
Overheid bouwblokken (o.a. PDOK)
Planbeheersysteem
Regelbeheersysteem BG voor Toepasbare Regels
Zaaksysteem/VTH-systeem
Basisregistraties (BRP, BAG, enz.)
GDI bouwblokken (DigiD, enz.)
RTR (Toepasbare Regels)*
Omgevingsloket (DLO)
Informatiehuis Ruimte (Overbruggingsproduct)
OZON*

* Beschikbare API's wel binnen scope

Resultaten DSO DUTO-scan 5:

Maatregelen

Prioritering en selectie maatregelen

Wenselijkheid	Haalbaarheid:
5: Noodzakelijk	5: Eenvoudig te realiseren
4: Zeer wenselijk	4: Goed te doen binnen lopende projecten en lijntaken
3: Wenselijk, indien mogelijk	3: Te doen, maar met forse extra inspanning
2: Interessant, maar niet nu	2: In theorie mogelijk, maar praktisch niet
1: Niet nodig	1: Niet mogelijk

N.B.: De maatregelen zijn in deze eindrapportage aflopend geordend van hoogste naar laagste prioriteit van 'wenselijkheid' van de maatregel. In een enkel geval is de 'haalbaarheid' hoger ingeschat dan de 'wenselijkheid'.

1. Vaststellen bewaartermijn voor de logging gegevens en rapportages

Stel samen met Ministerie van BZK de bewaartermijnen vast van zowel de logging gegevens als de daarvan afgeleide geaggregeerde gegevens, zoals de rapportages.

Motivatie: Zowel de logging gegevens als de daarvan afgeleide geaggregeerde gegevens, zoals de rapportages, die informatie geven over hoe het Open Stelsel voor derden gebruikt wordt en welke beheeracties er uitgevoerd zijn, kunnen gezien worden als informatieobject.

M.a.w.: de dataverzameling zelf en de analyse zijn individuele te beheren informatieobjecten. Met name deze geaggregeerde informatie dient langer bewaard te worden in kader van “verantwoording” over/”doorontwikkeling” van het stelsel (monitoring). Lijkt mogelijk te kunnen vallen onder categorie selectielijst BZK 'Het ontwerpen, testen, en opleveren van de DSO-LV'.

Al voorzien? Nee

Wenselijkheid: 4 **Haalbaarheid:** 3,5

2. Vastleggen afspraken beheer loggingsgegevens en rapportages

Leg afspraken vast over hoe logginggegevens en de daarvan afgeleide rapportages over de werking van het Open Stelsel voor Derden een plek binnen het DSO informatiebeheer gaan krijgen. Zijn de beleidsprotocollen hiervoor de aangewezen plek of het is dat in combinatie met een DVO/SLA?

Dit houdt in dat deze afspraken zijn beschreven en vastgelegd voor het gebruik en beheer door de operationele beheerorganisatie (OBO) en ook voor de tactisch beheerorganisatie (TBO).

Motivatie: Belang van rapportages en het beheer ervan kan niet worden onderschat bij een dergelijk groot ICT-project van de Rijksoverheid: In het begin willen weten hoe het werkt en daarna continu rapportages naar de verantwoordelijke Minister vanuit de Strategische Beheerorganisatie (SBO) om te verantwoorden en de effectiviteit van het systeem te meten en acties ter verbetering te kunnen identificeren.

Al voorzien? Analytics staat voor WSO2 op backlog, andere tools kunnen evt. ook het nodige invullen. Alle gegevens die het Kadaster als tactisch beheerorganisatie DSO (TBO) in uitvoering van de opdracht in het kader van de Omgevingswet en in beheer name van het DSO-LV door Kadaster verwerkt en beheerd zal binnen de cloudopslag van het Kadaster plaatsvinden. Deze valt binnen de afzonderlijke opdrachtlijn binnen Kadaster in haar rol als tactisch beheerorganisatie. Dat betekent dat deze qua governance gescheiden zal zijn van het informatiebeheer van de primaire processen van het Kadaster als uitvoering van haar wettelijke taken. *(zie ook toelichting volgende sheet)*

Wenselijkheid: 3,75

Haalbaarheid: 4

Toelichting maatregel 2

Onderzocht zal gaan worden of de afspraken rond recordmanagement/informatiebeheer die het Kadaster i.h.k.v. die opdracht voor de Omgevingswet uit gaat voeren een plek krijgen in de beleidsprotocollen of dat dit in combinatie met een DVO/SLA met opdrachtgever BZK zal zijn.

Dit betreft dus de taak van de TBO en niet van de Operationeel Beheerorganisatie Kadaster (OBO) :

- Voor de **tactisch** beheer taak is namelijk aan het Kadaster een uitsluitend recht verleent ([Omgevingsregeling 16.1](#)).
- Voor **operationeel** beheer taken is een voorgenomen wijziging op de Kadasterwet onderhanden, waarna deze taken onder art. 3(2) van de Kadasterwet worden gevoegd als “ *Omgevingsbesluit: informatie taken (ontsluiting data via LV DSO) en operationeel beheer (onderdelen) LV DSO*”.

Essentieel is ook dat de DSO beheerorganisatie afspraken maakt over hoe de Strategisch Beheerorganisatie van informatie wordt voorzien: SLA-rapportages en dus de vertaling van logginggegevens en het beheer daarvan, management-/sturingsinformatie, informatie over de monitoring van het gebruik van het stelsel en de kansen voor doorontwikkeling en verbetering. Keuze maken of hierbij van beleidsrichtlijnen van het Kadaster als TBO gebruikt wordt gemaakt, van de richtlijnen die BZK hanteert of zijn er DSO-specifieke richtlijnen denkbaar. Of een combinatie hiervan?

3. Archiveren van de historie van API specificaties en bijbehorende documentatie

Uitzoeken of archivering van de API-documentatie, die o.a. gepubliceerd wordt via het ontwikkelaarsportaal, voldoende geborgd is. Of misschien is het beter dat dit beheer gecentraliseerd wordt als blijkt dat in de huidige werkwijze de historie van deze gegevens (API-specificaties) niet goed te reconstrueren is.

Motivatie:

Voor een correcte reconstructie van welke functionaliteit een API in het verleden aangeboden heeft en de toentertijd beschikbare informatie via het ontwikkelaarsportaal.

Al voorzien?

Software code wordt gearchiveerd, documentatie over API's wordt vastgelegd maar niet cf. eenduidige strategie voor informatiebeheer beheerd.

Wat nog wat verder uitgedacht zou kunnen worden is of het ontwikkelaarsportaal kan voorzien in presentatie van oudere versies van de API's met begeleidende documentatie. Zeker in het licht van het gebruik van 'concurrent versioning' waarbij 2 versies van een API actueel kunnen zijn.

Wenselijkheid: 3,6

Haalbaarheid: 4,2

4. Onderzoeken overbrenging en toegankelijkheid linked-data DSO/DSO-LV

Onderzoeken in samenwerking met het Nationaal Archief hoe op termijn linked-data, die de samenhang tussen verschillende informatiebronnen binnen het DSO/DSO-LV vormt, te exporteren en over te dragen is in een duurzaam toegankelijk formaat zodat op langere termijn deze informatie raadpleegbaar blijft.

Motivatie:

De begrippen/inhoud van de stelselcatalogus kent een 'Te bewaren'-status, omdat altijd in de juridische documenten aan deze informatie gerefereerd dient te kunnen worden. Dat betekent dat op termijn deze informatie overgedragen zou moeten worden naar het Nationaal Archief. Voor de toegankelijkheid van linked-data na overbrenging zijn volledig Open Source viewers beschikbaar. Bij voorkeur in het open RDF-formaat gemaakt, gearhiveerd en aangeleverd.

Al voorzien?

Duurzaam toegankelijk: XML-formaat cf. RDF-standaard gebruikt binnen Open Stelsel voor Derden. Linked-data binnen het DSO heeft tevens versienummering, er zijn voorzieningen om voorgaande versies op te kunnen vragen.

Tegelijkertijd is het een feit dat nog helemaal niet onderzocht is of je deze data wel wil overdragen, of het kan en zo ja hoe dan en op welk moment.

Wenselijkheid: 3,6 Haalbaarheid: 3,6

5. Bepalen inhoud rapportages over operationele beheer Open Stelsel

Zoek uit wat de specifieke inhoud is en zou moeten zijn in geaggregeerde rapportages die als bijlage gevoegd zullen worden bij de SLA-rapportage die periodiek over de beschikbaarheid van het Open Stelsel voor Derden door de operationele beheerorganisatie (OBO) bij de tactisch beheerorganisatie (TBO) wordt aangeleverd en door de TBO ook aan de Strategisch Beheerorganisatie (SBO).

Neem daarin ook mee over welke API's deze rapportages data aanleveren. Het zal nodig zijn om de data voor rapportage over gebruik Open Stelsel voor Derden te scheiden van data over het interne gebruik van DSO-LV. Met de beschikbaarheid van het Open Stelsel wordt hier met name het gedrag van de API's van het Open Stelsel voor Derden bedoeld. De individuele operationele beheerorganisaties kunnen dan per API die zij in beheer hebben rapportagegegevens aanleveren.

Motivatie: Belang van rapportages en het beheer ervan kan niet worden onderschat bij een dergelijk groot ICT-project: In het begin willen weten hoe het werkt en daarna continu rapportages naar de verantwoordelijke Minister vanuit de Strategische Beheerorganisatie (SBO) om te verantwoorden en de effectiviteit van het systeem te meten en acties ter verbetering te kunnen identificeren.

Al voorzien? Deels, analytics staat voor WSO2 op backlog, andere tools kunnen evt. ook het nodige invullen.

Wenselijkheid: 3,5 **Haalbaarheid:** 4

6. Vastleggen mutaties in-/uitgaande berichten Open Stelsel voor Derden

Per koppeling die via het stelselknooppunt loopt en voor Open Stelsel voor Derden wordt aangeboden vaststellen wat er wordt vastgelegd en dat de mutaties die plaatsvinden (op alle berichten die naar binnen en naar buiten gaan) gelogd worden en inzichtelijk zijn voor de beheerder(s) van het DSO.

Motivatie: Het kunnen vaststellen welke logginginformatie er op welk moment bekend is geweest binnen het stelselknooppunt.

Al voorzien? Voor al die berichten waaruit rechtsgevolgen kunnen voortkomen is dat al in beeld gebracht.

Wenselijkheid: 3,4 **Haalbaarheid:** 3,5

7. Werkwijze bij conflict over aangeboden informatie door bug in softwarecode

Onderzoeken op welke wijze de softwarecode en architectuur van componenten binnen het DSO-LV in het verleden gereproduceerd kunnen worden, in het geval van een conflict over wat de software in het verleden voor informatie heeft verstrekt aan een afnemer.

Motivatie:

Er is een (geringe) kans dat er door een bug in de softwarecode onjuiste informatie via een API verspreid kan worden. Echter kunnen de gevolgen hiervan vergaand zijn. Is binnen het beheer van de softwarecode en infrastructuur binnen DSO-LV een reproductie te kunnen maken waarmee vast te stellen is welke informatie wanneer verstrekt is geweest? Denk hierbij aan een 'reproduceerbare build' (technische omgeving) van de software.

Al voorzien?

Wat is het ambitieniveau hierin en wat is al in plaats binnen de beheerorganisatie? Het uitgangspunt bij het DSO-LV is dat de software die toegepast wordt weinig tot geen transformatie/manipulatie van de data uitvoert. De data die door het DSO-LV heen 'stroomt' is goed leesbaar en daarin tijdreizen is ook al goed mogelijk. Tijdreizen door de software en een toestand van exact 5 jaar geleden reproduceren dat blijft lastig. Het uitgangspunt hier is dat de inschatting is dat de inspanning om dit mogelijk te maken niet in verhouding staat tot de frequentie dat het DSO zich hierover in een rechtszaal zal moeten kunnen verantwoorden. Zoals in een eerdere DUTO-scan duidelijk werd en in deze ook is dat het beheer van de code op Git goed is en daar goed per versie is terug te vinden. **Na gesprekken met de opdrachtgever van deze scan (Productowner DSO) en de DSO-architecten maakt dat de eerder ingeschatte wenselijkheid van deze maatregel te hoog wordt ervaren.**

Wenselijkheid: 3,4 **Haalbaarheid:** 3,5

8. Archivering ontwikkelaarsportaal

Uitingen op webpagina's, waaronder die op het ontwikkelaarsportaal, dienen gearchiveerd te kunnen worden.

Motivatie: Ook de via de website van het ontwikkelaarsportaal aangeboden informatie over en ten behoeve van Open Stelsel voor Derden is te archiveren overheidsinformatie

Al voorzien? Aanbeveling is hiervoor de Rijksbrede Centrale Voorziening voor het archiveren van websites in te zetten. <https://www.informatiehuishouding.nl/projecten/webarchivering-rijk/implementatie>

Zie ook de relatie met maatregel 3 *Archiveren van de historie van API specificaties en bijbehorende documentatie*. Op het ontwikkelaarsportaal staan dus niet de OAS-bestanden m.a.w. de bestanden met daarin de functionele specificaties van de API's van het Open Stelsel voor Derden. Denk ook aan de archivering van de informatie in de bronsystemen waar naar doorgelinkt (bijvoorbeeld de API-store) wordt vanaf het ontwikkelaarsportaal.

Wenselijkheid: 3,4 **Haalbaarheid:** 3,5

Aanbeveling

Autorisatieschema bewaren. In het geval van het Open Stelsel voor Derden is het nuttig om nog specifiek na te gaan hoe lang en waar gegevens voor toegang tot de landelijke voorziening en in dit geval tot het Open Stelsel voor Derden beheerd worden en na welke termijn ze worden verwijderd.

Specifiek zou het dan gaan om deze groepen:

- Open zonder garantie (fair-use middels API-Key)
- Open met garanties (SLA; OAuth2)
- (Met toegangsbeperking (PKIO))
- (Met doelbinding (PKIO, 'by design'))

In een eerdere DUTO-scan is de vernietigingstermijn voor identiteitsgegevens voor toegang tot de landelijke voorziening gesteld op 18 maanden. Dit is cf. Wet Digitale Overheid. Vinden er mutaties plaats op de authenticatiegegevens dan wordt dat in de auditlog vastgelegd en daar 5 jaar bewaard.

Stem af met het Ministerie van BZK of dit inderdaad een toepasselijke bewaartermijn is.